

Leer Ons Eens Iets Nieuws College

In de voormalige Sovjet-republiek Tadzjikistan is een 4.380 meter hoge berg naar Juan Antonio Samaranch vernoemd. Volgens de initiatiefnemer, burgemeester Joeri Loezjkov van Moskou, heeft een groep Russische bergbeklimmers de top van de berg bereikt en deze omgedoopt tot Samaranch-top. Zij hebben de nieuwe naam officieel laten registreren bij de Tadzjiekse autoriteiten. Volgens Loezjkov zal de naam daarom in alle nieuwe wereldatlassen worden opgenomen.

de Volkskrant, 19 juli 2001

Bij haar afscheid als ambassadeur voor de Verenigde Staten in Nederland sprak Cynthia P. Schneider haar verontwaardiging uit over de misplaatste Nederlandse bescheidenheid. Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg. Op grond van de internationale invloed die Nederland al vanaf de zeventiende eeuw uitoefend zou 'trots' meer op zijn plaats zijn. Trots die volgens Schneider op de nieuwe Nederlanders overgedragen zou moeten worden.

Dat een Amerikaanse trots propageert komt niet als een verrassing. Het heldendom is in de Verenigde Staten de kroon op de geïndividualiseerde samenleving. Of dat nu een beter alternatief is voor de valse bescheidenheid van de Nederlanders is de vraag. De opmerking van Schneider ging echter onmiddellijk een verband aan met calimero-gevoel in Amsterdam-Noord dat zo treffend door Jan Donkers is beschreven in zijn boek 'Zo ver van Amsterdam'. Het lijkt erop of het 'doe maar gewoon'-principe in Noord een vorm van sado-masochisme is geworden. Noord is een puber verwickeld in een identiteitscrisis. Een onzekere leerling aan een middelbare school in Amsterdam-Noord heeft dus een dubbel probleem. De leerling twijfelt aan zichzelf. Af en toe twijfelen leraren aan de leerling. De wijk waar hij woont twijfelt aan zichzelf. De rest van de stad twijfelt aan de wijk. De weg naar de volwassenheid duurt lang in Noord. Een twijfelachtige eer. Vraag echter een groepje leerlingen of ze zich vervelen in Amsterdam-Noord en ze zullen antwoorden: 'Een kroket van de FEBO smaakt in Noord precies hetzelfde als in het centrum.' En "In Noord is veel meer ruimte om te voetballen dan op het KNSM-eiland waar ik nu woon." De enige voorziening die echt gemist wordt is een bioscoop. Vraag ze hoe het staat met de integratie en ze zeggen: "Ik ben al zolang gewend om met allerlei nationaliteiten op school te zitten dat ik het gewoon versta als ik in het Turks wordt uitgescholden". Een leraar die verkondigt dat ze allemaal gelijk zijn, is iemand die achter de feiten aanloopt, aldus de leerlingen. De antwoorden zijn tekenend voor het pragmatisme waarmee de jongeren het leven tegemoet treden. Ze gedragen zich als culturele forenzen voor wie het IJ geen barrière vormt. Als er een voorziening in Noord ontbreekt shoppen ze gewoon aan de andere kant van het IJ. Een schoolfeest kan in een jongerencentrum in Noord plaats vinden, maar ook in discotheek The Escape in het centrum. Ook het negatieve imago van Noord veroorzaakt geen deuk in het ego van de jongeren. Contacten zijn niet meer aan grenzen gebonden. Via internet chat je met mensen uit allerlei windstreken. En als ze vragen waar je vandaan komt zeg je natuurlijk Amsterdam, ook al kom je uit Marken. Ga maar eens aan een buitenlander uitleggen waar Amsterdam-Noord ligt!

Moet ik nu concluderen dat er geen problemen zijn in Noord? Is alles koek en ei is op het Bernard Nieuwentijt College, locatie Damstede? Zijn leerlingen op een middelbare school niet onzeker meer?

Ik denk dat de waarheid ergens in het midden ligt. Het negatieve beeld van Amsterdam-Noord is overtrokken, maar ook het beeld dat de leerlingen scheppen is vertekend door hun pragmatische houding. Die houding lijkt deels voort te komen uit de studielast die de leerlingen dwingt om keuzes te maken. Je kunt het jezelf gewoon niet veroorloven je tijd te verdoen met zaken die niet tot direct resultaat leiden. Al in het eerste gesprek met de

leerlingen over het kunstwerk voor de nieuwbouw van het Bernard Nieuwentijt College werd mij op het hart gedrukt dat het vandalismebestendig moet zijn. En toen ik voorbeeldprojecten liet zien was de reactie: "Dat kunnen we hier niet realiseren, want het budget is vast niet zo ruim." Het praktisch denken lijkt er zorgvuldig ingestampt. Des te opvallender is het dat tijdens een poëzieworkshop in 1999 engagement ineens de gemene deler bleek te zijn. Alhoewel. "Ik heb Kosovo als onderwerp voor een gedicht gekozen, omdat het toch ergens over moest gaan" luidt de verklaring voor deze betrokkenheid met de wereld.

Onzeker of niet onzeker, het blijft een feit dat je op een middelbare school zoekende bent. De middelbare schooltijd staat in het teken van de toekomst. De leerlingen zijn op zoek naar een eigen identiteit en een beroep dat bij hun past. Identificatiesymbolen spelen een belangrijke rol bij de zoektocht naar de eigen identiteit. Pophelden die de Amerikaanse trots vertegenwoordigen zijn identificatiesymbolen. Daar is religieuze of culturele trots bijgekomen door de vermenging met andere culturen. En natuurlijk financiële onafhankelijkheid, de kapitalistische trots gestimuleerd door het bedrijfsleven die de jongeren tot consument willen opvoeden. Wat al die projecties niet kunnen wegnemen is de onzekerheid. Die is onlosmakelijk verbonden met de levensfase waar de middelbare scholieren in verkeren. Althans, dat is de gangbare opvatting, verkondigd door volwassenen.

De volwassenheid vond ik als middelbare scholier een fascinerend einddoel en tegelijkertijd ongelofelijk saai. Het was net of alle volwassenen een geheim met zich meedroegen dat ik van hen moest zien te ontfutselen. Inmiddels weet ik wat dat geheim inhoudt. De volwassene is niet de stabiele allesweter waar ik hem voor aanzag. De volwassene is nog steeds onzeker, alleen weet hij het beter te verbergen. Verbergen is misschien niet het goede woord. Hij heeft zijn onzekerheid weten om te zetten in een nuttige prikkel die hem alert houdt, het soort spanning dat een acteur nodig heeft om goed te kunnen spelen. Ouders vinden het verschrikkelijk als hun geheim door kinderen getraceerd wordt, want ze zijn bang dat hun onzekerheid zal afstralen op de kinderen. Een rolmodel valt niet graag uit zijn rol. Jongeren hebben echter een extra zintuig waarmee ze het geheim van de volwassenheid doorzien. Anna Woltz die onder het pseudoniem Rebecca Maart een column schreef over haar schoolleven zei in een interview met Vrij Nederland: 'Ik vind het grappig om te weten dat veel volwassenen zich met het verhaal 'Durven' identificeren. Aan de andere kant is het wel een beetje angstaanjagend om als zestienjarige van zestigjarigen te horen dat ze zich in jouw verhalen herkennen. Ik had gehoopt dat bepaalde onzekerheden zouden overgaan, maar dat is blijkbaar niet zo.'

Aangezien de leerlingen nog geen aanzien kunnen ontlenen aan een beroep dat ze uitoefenen wordt de hiërarchie op het schoolplein nu bepaald door ondermeer studieprestaties, uiterlijk, sociale vaardigheden, afkomst en docenten die het recht van de sterkste corrigeren (helaas is het een hiërarchie die ook na een beroepsopleiding in zekere mate gehandhaafd blijft, met pesten op het werk als meest treurig uitwas). Het groepje leerlingen dat meedeed aan mijn workshop spiegelde zich aan de situatie in de klas. Iedereen kreeg de gelegenheid om zijn of haar zegje te doen. Desondanks ontstond ook binnen deze groep een hiërarchie. Tegelijkertijd werd de eenheid op Damstede erg benadrukt door de leerlingen.

De leerlingen ervaren Damstede als een relatief kleine multi-culturele school. Dat is opvallend, want er zitten toch 845 leerlingen op de school. De onderlinge betrokkenheid wordt positief beoordeeld door de leerlingen. De leerlingen betreuren het dan ook dat door de nieuwbouw de bovenbouw en onderbouw van elkaar gescheiden worden. Het is tekenend dat de nieuwbouw eruit ziet als een ander gebouw, ondanks de pogingen die zijn gedaan aan te sluiten op het oude schoolgebouw. Eén van leerlingen deed de suggestie door middel van beeldende kunst het contrast tussen het oude gebouw en de nieuwbouw te beslechten. Ook werd de term "eenheid" als thema voor een muurschildering genoemd.

Het lijkt erop dat de als natuurlijk ervaren eenheid binnen de school door de nieuwbouw zal worden verstoord.

De sfeer op school zou wel eens kunnen veranderen, alhoewel er ook terecht werd opgemerkt dat nieuwe leerlingen die verstoring van de eenheid niet zo zullen ervaren, omdat ze geen vergelijk hebben met de oude situatie.

De nieuwbouw van het Bernard Nieuwentijt College werd in eerste instantie niet enthousiast ontvangen door de leerlingen. Een rondleiding door het gebouw wierp echter een verrassend nieuw licht op de zaak. De industriële uitstraling van het studiehuis werd positief beoordeeld. Met name de lichtschacht leek bijna te vragen om een kunsttoepassing.

Uit de voorstellen die de leerlingen deden concludeerde ik dat het kunstwerk voor Damstede iets moet zijn waar iedereen zich in kan herkennen. Twee leerlingen suggereerden iets met muziek te doen (de opname van een cd door de leerlingen of de installatie van een jukebox), omdat iedereen daar op zijn of haar wijze mee bezig is. Ook werd een interactief messageboard genoemd. Een messageboard waar je gedichten op kunt plaatsen of juist een heel klassiek vormgegeven cynische wijsheid op een schoolmuur die de leerlingen herinnert aan het doel van hun opleiding. De plaatsing van volières in de lichtschacht of de inrichting van een complete binnentuin op die plek waren een directe reactie op de architectonische situatie. Twee naturalistische figuren die in de aula uit het plafond en de grond komen en elkaar bijna raken, refererend aan het beroemde detail uit de Sixtijnse kapel van Michelangelo, leken weer symbolisch voor de eenheidsgedachte. Ook was er behoefte om een verbinding te maken met de omgeving van de school door voetafdrukken van buiten het gebouw in te laten gaan.

Er is kort discussie gevoerd over de invloed van het kunstwerk op zijn omgeving. De één zou iets extreems willen, de ander juist iets waar je je niet te veel aan stoort. Een kunstwerk waar iedereen zich in kan herkennen is een ongelofelijk moeilijke opgave. Een democratisch kunstwerk zal altijd een slecht kunstwerk zijn, want het is het resultaat van een gemiddelde. Dat wil niet zeggen dat het extreem hoeft te zijn, maar de invloedssfeer van het kunstwerk is gebaat bij een meer uitgesproken stellingname. Kunst met een angel. Ik hou niet een pleidooi voor een extreem kunstwerk, maar wel een kunstwerk waar je inhoudelijk niet om heen kunt, dat iedereen op de school aangaat en liefst iets waar je trots op kunt zijn. Iets waarvan je kunt zeggen: 'Moet je horen wat wij op school hebben...'. Het is erg belangrijk dat het kunstwerk duidelijk met Damstede verbonden is, iets wat voortkomt uit de situatie op school. Alleen dan kan het echt gaan leven.

Uit de ideeën van de leerlingen sprak de behoefte om het kunstwerk een platform te laten zijn waarop ze zich kunnen presenteren. Interactie stond bovenaan verlanglijstje.

Het idee voor een cd-opname biedt de leerlingen wel een platform, maar het zou gaan om een eenmalig afgesloten project. Het is interessanter om een platform te bieden dat op langere termijn beïnvloedbaar is, want daardoor kan het kunstwerk veranderen als er nieuwe leerlingen op de school komen. Ook toekomstige leerlingen moeten zich nog in het kunstwerk kunnen herkennen.

De lichtschacht in de nieuwbouw lijkt bijna te vragen om een kunsttoepassing. Maar voor wie is de kunsttoepassing als ze zich in de nieuwbouw concentreert? Alleen voor de bovenbouw?

Het is de vraag of het kunstwerk in esthetische zin het contrast tussen de gebouwen kan beslechten. De tijd waarin de beeldende kunst zich als lapmiddel liet misbruiken behoren gelukkig tot de verleden tijd. Het is daarom veel interessanter om te kijken of op een inhoudelijke manier de eenheid binnen het Bernard Nieuwentijt College behouden kan worden.

Als je de straat naar Damstede inrijdt staat er een bordje 'doodlopende weg.' Het voorstel door middel van

voetsporen een relatie aan te brengen tussen de school en de omgeving laat de weg doorlopen in de school. Een kunstwerk dat over de grenzen van het schoolplein heenreikt is een interessante optie. Daardoor transformeert het schoolplein in een stadsplein met een functie binnen Amsterdam-Noord.

Met al deze informatie die ik via de leerlingen verkreeg ging ik aan de slag. Maar er was ook een opmerking van een leraar tijdens de rondleiding door de nieuwbouw die de aanleiding vormde voor het kunstwerk.

Naamgeving

Het Bernard Nieuwentijt College, locatie Damstede heeft vanaf volgend jaar twee aula's. Leraar Van der Kamp vroeg de leerlingen tijdens een rondleiding door de nieuwbouw na te denken over de naamgeving van de aula om te voorkomen dat er over tien jaar nog steeds wordt gezegd "Ik ga naar de nieuwbouw." Leerlingen worden over het algemeen niet betrokken bij de naamgeving van het gebouw waar ze les volgen. Scholen worden genoemd naar oude bewindspersonen op Onderwijs, notabelen, pedagogen, heiligen, burgemeesters, et cetera. Monique de Heer somde in Trouw (22-08-2001) de belangrijkste motieven op die tot de naam van een school leiden: 'Beschermen, opvoeden en eer betuigen aan grote namen uit de volwassenenwereld' (...) 'Wat kinderen zelf leuk vinden, dat is om de een of andere reden niet belangrijk.' Ik zat op het Rector van Gerwen College, later omgedoopt in het Orduynen College, en nog later in het Frederik Hendrik College. Ik heb me nooit afgevraagd wie Rector van Gerwen was en waarom de school naar hem vernoemd was. Laat staan dat ik me met hem kon identificeren.

De geleerde Bernard Nieuwentijt is geen jongerenheld. Een wiskundeleraar bedacht de naam in competitieverband. Lokatie Damstede en de Interconfessionele Scholengroep Amsterdam klinken ook niet erg sexy. Toch is identificatie juist de reden waarom het Bernard Nieuwentijt College niet meer als een Christelijke school wordt geafficheerd, maar als een school voor alle gezindten. Iedereen moet zich in de school kunnen herkennen. Het bord waarop de school nog een Christelijke school wordt genoemd is nu gestald in een gang van het gebouw, alsof de schoolleiding toch nog niet helemaal afstand heeft kunnen doen van de oude benaming. In de praktijk schijnen sommigen leraren het Christelijk gedachtengoed nog actief uit te dragen. Doordat de nieuwbouw tegen het oude schoolgebouw werd aangebouwd verdween ook de naam Damstede die op de zijmuur van het gebouw stond. De naam prijkte in grote letters op de muur van één van de nieuwe schoollokalen (eens de zijmuur) toen ik met de leerlingen de nieuwbouw bezocht, maar zou weldra worden verwijderd.

Wim T. Schippers dreef de spot met naamgeving. Het Toon Hermans Ziekenhuis en het Willy Dobbe Plantsoen vormden het decor voor de absurde sketches die hij schreef. Naamgeving staat tegenwoordig sterk in het teken van commercie. De Franse schrijver Frédéric Beigbeder schreef een roman over de reclamewereld. De prijs van het boek is meteen de titel van het boek. De paperback heet 14,99 euro en de gebonden versie heet 24,99 euro.

Naar aanleiding van het boek No logo van Naomi Klein signaleerde Hans Ree in het NRC (26-06-2001) de expansie van bedrijfslogo's in theater-, museum en muziekhallen. Ook scholen hebben tegenwoordig een bord 'vrienden van' bij de ingang van het gebouw staan. 'Dit programma wordt u aangeboden door Goudappeltje.' De Wanadoo Top 40. 'Het weer wordt u aangeboden door Karwei,' is misschien nog wel de meest verregaande vorm van sponsoring. Het weerbericht wordt niet aangeboden. Nee, het weer wordt gesponsord. Het is wachten op de eerste grafsteen met de tekst: 'Dit leven werd mede mogelijk gemaakt door Sorbo.' Een kerkhof met aftitelingen, daar moet toch een markt voor zijn.

Laat naamgeving maar over aan reclamebureau's. Voordat Veronica met de gruwel 'Yorin' op de proppen kwam, wilde het station als 'Me' verder door het leven gaan. Zelfbevestiging is een hit in omroepland. Andy

Warhol's 'fifteen minutes of fame' wordt als democratisch model bepleid. Met het bekende Nederlanderschap als doel hebben vele jongeren zich gestort in de slangenkuil die door reclamebureaus is gegraven. Het gaat om een enorm hol zelfbewustzijn dat louter en alleen in dienst staat van een commercieel doel. Big Brother Ruud is het bekendste slachtoffer van deze reclamecampagne. Hij heeft er een gebroken relatie en een levenslang abonnement op de psycholoog aan overgehouden.

Bioloog Tijs Goldschmidt beschrijft in Oversprongen (blz.10) hoe in Irian Jaya, waar reclamebureau's nog geen nevenvestigingen hebben geopend, naamgeving een macaber ritueel is: 'Voor ons is het moeilijk na te voelen dat mens en naam werkelijk samenvallen, maar voor een Marind-anim was dat onbetwistbaar wel zo. Werd er een kind geboren, dan was er dringend een naam nodig en dus een hoofd. Een slachtoffer werd gedwongen zijn naam te zeggen voordat het werd onthoofd. Zijn hoofd werd als trofee naar de nederzetting van de zuigeling gebracht. Pas dan was er een naam beschikbaar voor het kind. Veel kinderen heetten 'Klootzak' in een vreemde taal, of 'Mama', omdat het de laatste woorden van het slachtoffer waren.'

Mohamed Ajouaou schreef in oktober 2000 in Doen het samen dat moslims grote waarde hechten aan een islamitische naam vanwege de religieuze gevoeligheid en de identiteitsbescherming. 'De profeet Mohammed raadt aan het kind een naam te geven die geen ruimte overlaat voor pesten en de naam moet liefst een islamitische spirit hebben. Tegelijkertijd leven moslims in Nederland in een omgeving waar individualiteit hoog wordt gewaardeerd en willen ze hun kinderen een naam geven die deze individualiteit uitstraalt. Veel islamitische namen worden in het Nederlands anders uitgesproken dan bedoeld is. Steeds meer moslim ouders vinden dit vervelend en maken daarom van die namen geen gebruik. Daar komt nog bij dat wanneer moslim ouders te creatief zijn, zelfs als ze binnen de islamitische geest blijven, ze op tegenwerking van autoriteiten van het land van herkomst kunnen stuiten', aldus Ajouaou.

Mijn naam is niet door offering verkregen, maar hij werd wel ontleend aan een man die niet lang meer te leven had. Mijn opa stierf een jaar na mijn geboorte. Ik was accuut oma's lieveling. "Eindelijk weer eens een echte Hollandse naam," zei het hoofd van mijn basisschool toen ik vol trots zei dat ik 'Sjaak' heette. Het was Connie van den Bosch die het plezier in mijn naam minstens vijf jaar vergalde met het lied 'Sjake van de Hoek'. Ineens wist ik hoe kinderen waarvan de ouders een bijzondere, liefst onuitspreekbare, voornaam hebben bedacht levenslang gebukt gaan onder de creativiteit van pa en ma. Uit de gegevens van De Sociale Verzekeringsbank bleek dat tussen 1996 en 1997 een grote groep ouders hun kind hadden belast met een zeldzame voornaam. In die periode kregen pasgeborenen onder andere de namen Dynamite, Definitely, Legendary, Bingo, Okay, Wow, Scandal, Oen, Nirvana, Jihad, Islam, Jomanda, Baghdad, Batavier, en Salami.

De kroon wordt echter gespannen door Jason Black en Frances Schroeder die hun toekomstige zoon naar een bedrijf wilden noemen zodat zijn opleiding gesponsord zou worden. Het jochie liep het risico als Microsoft of Pepsi door het leven te gaan. De ouders veilden het recht op naamgeving via internet. Niet lang na hun oproep deed op internet het nepbericht de ronde dat de naam was opgekocht door de pornosite XXXteens.com.

Iemand worden

'Langenberg spoort met zijn werk de toeschouwer aan de licht-absurdistische toon van ons bestaan te doorgronden' In 1994 schreef Frank Hoenjet conservator van het Helmonds Gemeentemuseum deze woorden. 'Langenberg verwijst...' 'Langenberg vergelijkt...' Mijn naam werd voor het eerst autoriteit toegedicht. En tegelijkertijd leek het net of ik die Langenberg niet kende. Het ging vast over iemand anders. Misschien kon ik er nog niet aan wennen dat ik iemand geworden was. "Langenberg, zit niet zo te kletsen", echoode de stem van een leraar aan het Rector van Gerwen College nog in mijn oor.

Nursen Gumussu is lid van de fractie van Groenlinks in de Tweede kamer, Kar Yee Lam is schrijfster, Marije van der Meer is hoofd afdeling Personeelszaken, Masha Bakker is lid van de marchaussee en werkt op Schiphol, Renske Oussoren is kleuterjuffrouw, Lionel Nascimento Gomes is directeur van Novib, Sietske Rypkema is actrice. Namen spreken tot de verbeelding. In werkelijkheid zijn Nursen, Kar Yee, Marije, Renske, Masha, Lionel en Sietske leerlingen aan het Bernard Nieuwentijt College. Zij droegen bij aan de totstandkoming van het kunstwerk. De namen van deze leerlingen aan het Bernard Nieuwentijt College zijn nog 'blanco'. Maar met een beetje fantasie worden het namen van politici, schrijvers, top-managers of deurwaarders. En andersom: Bernard Nieuwentijt is geen geleerde uit de zeventiende eeuw. Hij zit in het tweede leerjaar van het gymnasium en woont in Monnickendam.

In Karakter van Bordewijk droomt Katadreuffe hoe zijn naam eens op de plaquette samen met die van Dreverhaven zal staan, de dag waarop hij vanuit de anonimiteit iemand is geworden. Wat moet het vreemd zijn als je achternaam een merknaam wordt. Albert Heijn is bijna geen naam meer van iemand. Stel dat Oussoren een productnaam zou worden. "Nu in de uitverkoop: Gomesgym schoenen!". Zouden de klasgenootjes van Freddy Heineken ooit hebben gedacht dat zijn naam op bierflesjes zou gaan prijken?

Iemand zijn

Tijdens een sessie met de leerlingen waarin ze hun ideeën ventileerden ontstond het plan voor een Hall of fame. Het kwam voort uit het idee om voetsporen het gebouw in te laten lopen. De voetsporen werden handafdrukken. En opeens was daar het beeld van een muur waarin afgestudeerden hun afdruk achterlaten bij het eindexamen. 'En ik dacht: waarom verdienen afgestudeerden pas een eerbetoon?'

De hele middelbare schooltijd staat in het teken van 'iemand worden,' terwijl de nadruk veel meer zou moeten liggen op 'iemand zijn.' 'Wat wil je later worden als je groot bent?' is een verkeerde vraag. Je bent al iemand. Alleen moet je leren accepteren wie je bent. De belangrijkste les die je leert is bewustwording van je eigen mogelijkheden. De weg naar de volwassenheid loopt via identificatie met popsterren, schrijvers, zussen en broers of beroemde acteurs naar leren geloven in jezelf.

Ik besloot het spel met de namen van de leerlingen tot een serieuze aangelegenheid te maken. Op 2 november werd het onderstaande voorstel unaniem aangenomen door de deelnemers aan de workshop.

Ik stel voor om de nieuwbouw van Damstede dagelijks een andere naam te geven door middel van interactieve gevelbelettering. Ik daag de school uit om de namen van de leerlingen te verbinden aan de naamgeving van de nieuwbouw. De ene dag heet de school Nursen Gümüssu Gollege. De volgende dag Jelle Prins College. En de dag erop prijkt er Malika El Yacouti College op het gebouw. De hiërarchie in de klassen wordt hiermee doorbroken, want iedereen komt een keer aan de beurt. De naam op de gevel veroorzaakt een rollenspel. Of je nou in de boven- of onderbouw zit, aardig bent of een kreng, christen of moslim, mooi of lelijk, iedereen is heel eventjes beroemd. Door College achter een naam te zetten kan de naam tot de verbeelding gaan spreken. Als er Dana Veenstra College op het gebouw staat ga je je afvragen wie die Dana Veenstra is. Een bekende sportvrouw? Een politica?

De leerlingen zijn op zoek naar een eigen identiteit. Die zoektocht wordt verbeeld door de gevelbelettering, want de nieuwbouw zit ook in een kleine identiteitscrisis. Het gebouw kan nog niet beslissen wie of wat het wil zijn.

De leerlingen worden hun eigen identificatiesymbool. Trots zijn op jezelf is een geluid wat in Amsterdam-Noord best eens wat vaker zou mogen klinken. In de multi-culturele naam van het gebouw zal Noord zich spiegelen. Het zal vast en zeker vaker voorkomen dat leerlingen zich op de foto laten zetten als hun naam op het gebouw staat. Het wordt bijna een extra verjaardag.

Om de leerlingen invloed te laten uitoefenen op de naamgeving van het gebouw kunnen er ook namen

genomineerd worden in de categorieën 'begrippen' en 'nieuwe helden.' Voor de pauze draagt de nieuwbouw de naam van een leerling, na de pauze heet de school het Krezip College, Twarres College of Leonardi Dicaprio College. Maar ook Vakantie College of Tolerantie College is mogelijk, zolang een benaming maar niet racistisch, sexistisch of anderszins beledigend is. Door overleg over de naamgeving zal het kunstwerk aanleiding blijven geven tot discussie. Die doorlopende discussie over de inhoud beschouw ik als onderdeel van het werk. Er moet door de leerlingen een democratische organisatievorm worden bedacht om de naamgeving in goede banen te leiden. Voorstellen voor namen worden verzameld en er moet een orgaan komen die de namen controleerd. De deelnemers aan de workshop stelden voor als eerste onafhankelijke namencommissie op te treden. Er zullen criteria moeten worden opgesteld aan de hand waarvan de namen, die door stemming worden ingebracht, worden geselecteerd. De beslissing over de namen wordt openbaar gemaakt in de schoolkrant of via 'de intercom' (tv). Nieuwe leerlingen worden over het kunstwerk ingelicht tijdens het 'mentoruurkje'. Als er niet genoeg namen worden ingebracht zullen ook 's-middags namen van de leerlingen op de display verschijnen.

De wisselende naamgeving biedt de mogelijkheid in te spelen op de actualiteit. Op 5 mei kan de school het Vrede College heten, of het Maxima College op de verjaardag van de verloofde van Willem-Alexander. De namen van de leerlingen zijn wel een constante factor. De verbondenheid met de namen van de steeds wisselende groep leerlingen houdt de naamgeving actueel.

De vormgeving van de belettering is die van een grafische lichtkrant en zal verder worden uitgewerkt in een definitief ontwerp. De plaatsing op de gevel gebeurt in overleg met de architect.

CKV-docente Anne Matena schreef in de subsidieaanvraag voor het kunstwerk: 'Wij vinden het belangrijk binnen deze leefgemeenschap recht te doen aan elk van de leerlingen, opdat zij zich hier erkend en herkend voelen.' Dit kunstwerk is niet een symbolische vertaling van die visie; het brengt het streven in de praktijk.

© Sjaak Langenberg, 2001 Alle rechten voorbehouden. Deze tekst wordt uitsluitend aangeboden voor persoonlijk gebruik. Niets uit deze publicatie mag worden veeveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.